

LEZEN, SCHRIJVEN EN TAAL.

NIEUWE METHODE

VOOR HET

ONDERWIJS IN DIE DRIE LEERVAKKEN

OP DE

LAGERE SCHOOL

DOOR

P. MOLENBROEK.

Lees oefeningen, 4^e Stukje.

LEIDEN. — A. W. SIJTHOFF.

1886.

E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Nachtwacht	f	0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Willem en Jan		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Ver van huis		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Schoorsteenveger		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Jongens en de Bok		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het mooie Boek		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De stormachtige nacht		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het Suisje		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De dubbele verrassing		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Nero uit den brand		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Paul en Hendrik		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De twee verjaarsgeschenken		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het Duitje		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Wouda of het gevonden Kind		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De booze Tante		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het verhoorde gebed		0.10
J. J. A. Gouverneur, Kleine Verhalen, met 24 gekl. plaatjes	Geb.	1.25
J. J. A. Gouverneur, Kleine Vertellingen, met 24 gekl. plaatjes	Geb.	1.25
J. J. A. Gouverneur, De gouden Appel		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Gondvoetje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Kukeleus		0.20
J. J. A. Gouverneur, De knappe Bouwmeester		0.20
J. J. A. Gouverneur, De ontrouwe Vriend		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Spin en de Vlieg		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Wonderland		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Zwaluwen		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Hoenderstal		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Roodborstje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Parziktboom		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Anjelier		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Oranjoehoempje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De gebroken Vaas		0.20
J. J. A. Gouverneur, De kleine Vrienden		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het zijden Kieedje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Balkoen		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het gebroken Rijing		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Kaurievogel		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Biekenorf		0.20
J. J. A. Gouverneur, Roodkapje, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Hans en Grietje, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Gaisards Kat, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Zeven Haven, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Gulliver bij de Dwerfen, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Schoone Slaapster, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Habezaki, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Oberon's Tooverhoorn, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Tooverfluit, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50

LEZEN, SCHRIJVEN EN TAAL.

NIEUWE METHODE

VOOR HET

ONDERWIJS IN DIE DRIE LEERVAKKEN

OP DE

LAGERE SCHOOL

DOOR

P. MOLENBROEK.

LEESOEFFENINGEN. — 4^e STUKJE.

LEIDEN,

A. W. SIJTHOFF.

1886.

ne.
eg
gij
ar.

ngt
je.
me
vat.
nkt
ets.
gen
aan
gij
loet
bed.

HERRALING VAN
BEELD

DUPLICATE IMAGE

E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Nachtwacht	f	0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Willem en Jan		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Ver van huis		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Schoorsteenveger		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De Jonans en de Bok		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het mooie Boek		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De stormachtige nacht		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het Sjsje		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De dubbele verassing		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Nero uit den brand		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Paul en Hendrik		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De twee verjaarsgeschenken		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het Duitje		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Wouda of het gevonden Kind		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, De booze Tante		0.10
E. Gerdes, Zondagsvertellingen, Het verhoorde gebed		0.10
J. J. A. Gouverneur, Kleine Verhalen, met 24 gekl. plaatjes	Geb.	1.25
J. J. A. Gouverneur, Kleine Vertellingen, met 24 gekl. plaatjes	Geb.	1.25
J. J. A. Gouverneur, De gouden Appel		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Gondvogeltje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Kulkentjes		0.20
J. J. A. Gouverneur, De knappe Bouwmeester		0.20
J. J. A. Gouverneur, De ontrouwe Vriend		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Spin en de Vlieg		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Wonderland		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Zwaluwen		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Hoenderstal		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Roodborstje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Perzikboom		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Anjelier		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het Oranjeboompje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De gebroken Vaas		0.20
J. J. A. Gouverneur, De kleine Vrienden		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het zijden Kleedje		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Kalkoen		0.20
J. J. A. Gouverneur, Het gebroken Rijtuig		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Kanarievogel		0.20
J. J. A. Gouverneur, De Bijkorf		0.20
J. J. A. Gouverneur, Roodkapje, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Hans en Grietje, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Gelaarde Kat, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Zeven Raven, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Gulliver bij de Dwergen, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Schoone Slaapster, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Rubezahl, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, Oberon's Tooverhoorn, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50
J. J. A. Gouverneur, De Tooverfluit, 4 ^e . Prentenboek, 6 gekl. platen		0.50

LEZEN, SCHRIJVEN EN TAAL.

NIEUWE METHODE

VOOR HET

ONDERWIJS IN DIE DRIE LEERVAKKEN

OP DE

LAGERE SCHOOL

DOOR

P. MOLENBROEK.

LEESOEFFENINGEN. — 4^e STUKJE.

LEIDEN,

A. W. SIJTHOFF.

1886.

ne.
jeg
gij
aar.
ngt
je.
me
vat.
nkt
ets.
gen
aan
gij
loet
oed.
andt
het
gij
zich.
raad.

P 169 335 410

*Zie voor de wijze van behandeling van deze »Lees oefeningen 4^e St.»
het 4^e St. der »Handleiding».*

I^e LES.

ik help jou. jij helpt mij. ik hielp je. je hielpt me.
hij slaat haar. zij slaat hem. ze sloeg het. het sloeg
ze. u wascht ons. wij wasschen u. we wieschen u. gij
wiescht ons. ge kust hen. zij kussen u. ze kusten haar.
ze kusten ze.

ik breng dit aan jou. ik breng jou dit. jij brengt
dit aan mij. jij brengt mij dit. ik bracht dat aan je.
ik bracht je dat. je bracht dat aan me. je bracht me
dat. hij schenkt wat aan haar. hij schenkt haar wat.
hij schenkt ze wat. zij schenkt wat aan hem. zij schenkt
hem wat. ze schonk iets er aan. ze schonk het iets.
u vraagt niets aan ons. u vraagt ons niets. wij vragen
niets aan u. wij vragen u niets. we vroegen alles aan
u. wij vroegen u alles. gij vroegt alles aan hen. gij
vroegt hun alles. ge doet kwaad aan haar. ge doet
haar kwaad. zij deden goed aan ze. zij deden ze goed.
ze deden ze goed.

ik wasch mij. ik kleed me. jij poetst jou. je brandt
je. hij kamt zich. zij klemt zich. ze warmt zich. het
troost zich. wij redden ons. we haasten ons. gij
schaamt u. ge wrijft u. zij wreken zich. ze foppen zich.
ik gaf mij veel moeite. ik doe me daarmee kwaad.

ijj leert jou zelf dat. je rooft je zelf die pret. hij gunt zich niet veel. zij wijt zich zelf dat leed. ze strekt zich zelf tot last. het lacht zich een bult. wij of we haalden ons veel dingen op den hals. gij of ge schijnt u zelf een dwaas toe. zij of ze raden zich zelf dat aan.

een van ons komt. een onzer komt. geen van u lacht. geen uwer lacht. een van haar of een van ze schreit. een harer schreit. geen van hen of geen van ze zingt. geen hunner zingt.

jan en piet, beiden hadden pret. ik zag de pret van beiden. ik zag beider pret. ik haalde mij den spot van velen op den hals. ik haalde mij veler spot op den hals. hij toont zich den vriend van allen. hij toont zich aller vriend.

de vriend van ons beiden komt. onzer of ons beider vriend komt. uwer of uw aller vriend komt. harer of haar beider vriend komt. hunner of hun aller vriend komt.

hij schaamt zich mijner. ik schaam mij zijner. wij schamen ons uwer. gij schaamt u onzer. wij schamen ons harer. gij schaamt u hunner.

IIe LES.

oom ziet mij. ik zie oom. oom wordt door mij gezien. ik word door oom gezien. oom stuurt dat aan mij. oom stuurt mij dat. ik stuur dat aan oom. ik stuur oom dat. de tuin van oom wordt geharkt. ooms tuin wordt geharkt.

nicht hoort u. gij hoort nicht. nicht wordt door u gehoord. gij wordt door nicht gehoord. nicht schreef een brief aan ons. nicht schreef ons een brief. wij schreven een brief aan nicht. wij schreven nicht een brief. de brief van nicht werd gelezen. nichts brief werd gelezen.

de man roept mij. ik roep den man. de man wordt door mij geroepen. ik word door den man geroepen. de man zendt geld aan jou. de man zendt jou geld. jij zendt geld aan den man. jij zendt den man geld. de man van het huis staat daar het huis van den man staat daar. het huis des mans staat daar.

de vrouw riep je. je riept de vrouw. de vrouw werd door je geroepen. je werdt door de vrouw geroepen. de vrouw zond brood aan hem. de vrouw zond hem brood. hij zond brood aan de vrouw. hij zond de vrouw brood. de vrouw van het land ligt hier. het

land van de vrouw ligt hier. het land der vrouw ligt hier.

het kind geeft ons dat weer. dat geeft ons het kind weer. het kind wordt ons daardoor weergegeven. dat wordt ons door het kind weergegeven. het kind gaf dat aan ons weer. het kind gaf ons dat weer. wij gaven dat aan het kind weer. wij gaven het kind dat weer. het kind van den oom schreeuwde. de oom van het kind schreeuwde. de oom des kinds schreeuwde.

de mannen, vrouwen en kinderen prijzen haar. zij prijzen de mannen, vrouwen en kinderen. de mannen, vrouwen en kinderen worden door haar geprezen. zij worden door de mannen, vrouwen en kinderen geprezen. de mannen, vrouwen en kinderen deden dat voor u voor. de mannen, vrouwen en kinderen deden u dat voor. gij deedt dat voor de mannen, vrouwen en kinderen voor. gij deedt den mannen, vrouwen en kinderen dat voor. de mannen, vrouwen en kinderen van de schepen bleven liggen. de schepen van de mannen, vrouwen en kinderen bleven liggen. de schepen der mannen, vrouwen en kinderen bleven liggen.

IIIe LES.

de goede man bood ons zijn hulp. de zoon van den goeden man deed dat ook. de zoon des goeden mans deed dat ook. wij boden onze hulp ook aan den goeden man. wij boden den goeden man ook onze hulp. wij hielpen den goeden man.

de goede vrouw haalde u veel last uit. de zus van de goede vrouw deed ook zoo. de zus der goede vrouw deed ook zoo. gij haaldet [veel last voor de goede vrouw uit. gij haaldet de goede vrouw veel last uit. gij hielpt de goede vrouw.

het goede kind kost hun niet veel geld. de kleederen van het goede kind kosten hun ook niet veel. de kleederen des goeden kinds kosten hun ook niet veel. zij wijden al hun zorgen aan het goede kind. zij wijden het goede kind al hun zorgen. zij helpen het goede kind.

de goede mannen, vrouwen en kinderen toonden mij hun dank. de oogen van de goede mannen, vrouwen en kinderen toonden mij dien. de oogen der goede mannen, vrouwen en kinderen toonden mij dien. ik toonde mijn hart aan de goede mannen, vrouwen en kinderen. ik toonde den goeden mannen, vrouwen

en kinderen mijn hart. ik hielp de goede mannen, vrouwen en kinderen.

die arme neef vleide die rijke nicht. de zachte woorden diens armen neefs vleiden het goede hart dier rijke nicht. dat rare wijf bracht dien armen neef bij die rijke nicht. de slimme streken diens raren wijfs brachten die rijke nicht dien armen neef terug. deze zwarte ram, deze witte ooi en dit jonge schaap liepen dien armen neef, die rijke nicht en dat rare wijf omver. de beste wol dezès zwarten rams, dezer witte ooi en dezès jongen schaaps brachten dien armen neef, die rijke nicht en dat rare wijf nog winst op.

onze nieuwe boot voer op onzen grootsten feestdag met ons gemeste kalf weg. welke oude leeuw loopt zoo snel dien steilen berg af? door welke slimme muis werd in die schoone roos gebeten? welk groot deel komt hem van dat geërfde goud toe? uit welk schoon oord komen deze fraaie boomen? onze lange fluit brengt deze reine a voort. men vindt in ons vlakke land deze groote, harde steenen niet. die gele kleur dezer nieuwe centen lijkt op die mooie kleur van dat goud.

IVe LES.

een man groette mij. de hulp van een man redde hem. de hulp eens mans redde hem. dat past niet aan een man. dat past een man niet. hij volgde een man.

een vrouw schreide. de tranen van een vrouw troffen ons. de tranen eener vrouw troffen ons. zij gunnen die eer aan een vrouw. zij gunnen een vrouw die eer. hij zocht een vrouw. een kind speelt graag. het oog van een kind veinst nog niet. het oog eens kinds veinst nog niet. ik wijs den weg aan een kind. ik wijs een kind den weg. gij leidt een kind op den goeden weg.

mannen, vrouwen en kinderen tooien zich. een hoop mannen, vrouwen en kinderen waren daar. ik zeg dat aan mannen, vrouwen en kinderen. ik zeg mannen, vrouwen en kinderen dat. men straft zoo mannen, vrouwen en kinderen.

een goede man doet goede dingen. de daden van een goeden man zijn goed. de daden eens goeden mans zijn goed. zoo iets voegt aan een goeden man. zoo iets voegt een goeden man. ik acht altijd een goeden man.

een goed buurman helpt zijn bureu. een goede buurman helpt alle menschen. de hulp van een goed buurman baat al zijn bureu. de hulp van een goeden buurman baat alle menschen. de bureu vragen hulp aan een goed buurman. elk vraagt hulp aan een goeden buurman. de bureu vragen een goed buurman zijn hulp. elk vraagt een goeden buurman hulp. bureu staan een goed buurman bij. elkeen staat een goeden buurman bij.

een goede vrouw waakte bij den zieke. het woord van een goede vrouw troostte hem. het woord eener goede vrouw troostte hem. dat strekt tot eer voor een goede vrouw. dat strekt een goede vrouw tot eer. hij zoekt een goede vrouw.

een goed kind eert zijn pa en moe. het spel van een goed kind geeft elkeen vreugd. het spel eens goeden kinds geeft elkeen vreugd. hij klaagt zijn leed aan een goed kind. hij klaagt een goed kind zijn leed. geen onzer lacht een goed kind uit.

goede mannen, vrouwen en kinderen dooden geen dieren voor hun pret. een schaar goede mannen, vrouwen en kinderen zaten aan dien disch. dat schaadt aan goede mannen, vrouwen en kinderen niet. dat schaadt goeden mannen, vrouwen en kinderen niet. dit siert goede mannen, vrouwen en kinderen.

mijn zwakke halm brak door de slagen van uw lichte knots. mijn eerste schrijven zag op uw gemelden storm. de vruchten van uw schoone kunst maken

wis uw beste goed uit. zijn zware gang naar zijn lage hut maakte zijn gevreesde geraas nog te sterk. zij gaf mij van haar fijnen wijn, u van haar versche melk en hem van haar beste bier. zij slopen met hun lange neuzen op hun schoone kousen in hun vuile pakhuis.

V^e LES.

ik mishaag aan dien man. ik mishaagde dien man.
jij past voor die vrouw. jij pastet die vrouw. hij
schrijft aan dat kind. hij schreef dat kind. wij mis-
haagden dien mannen. gij past dien vrouwen. zij
schrijven dien kinderen. ik gelek onzen goeden vriend.
jij leekt onze kleine meid. hij slachtte ons kleine wicht.
wij kwamen onzen goeden vrienden voor. gij sprongt
onzen kleinen meiden bij. zij hingen onzen kleinen
wichten aan. ik gun mij zelven den tijd. ik gunde
den tijd aan mij zelven. jij wijt je zelven die smart.
jij wijtte die smart aan je zelven. hij leert zich zelven
die zaak. hij leerde die zaak aan zich zelven. wij
geven ons zelven die straf. wij gaven die straf aan
ons zelven. gij schenkt u zelven veel wijn. gij schonkt
veel wijn voor u zelven. zij laten zich geen tijd. zij
lieten geen tijd voor zich. ik bied hem de hand. jij
bracht ons dat nieuws. dat mensch aan den hoek zegt
iets aan dien snaak. wij zeiden dien snaak aan uw
kant niets. gij zegt haar veel toe. zij sloegen u dat
af. ik toon je dat moois. jij wees me den weg. dat
lust hun niet. zoo iets smaakt dien deugniet wel. wat
voegt een braaf kind? die bel aan de deur kost onzen

huisbaas niet zoo veel. die daad van moed strekt uw
jongen neef tot eer. hij haalde mij een stoel. zijn
haren hingen hem in de oogen. het zweet stond hem
op het voorhoofd. dat wordt mij door mijn broer
gebracht. dat kind werd ons van het hart geroofd.
zulke rare dingen werden ons door die schurken gezegd.

VIe LES.

de knecht komt van oom. de knecht van oom komt. ooms knecht komt. de meid spreekt van nicht. de meid van nicht spreekt. nichts meid spreekt. het volk houdt van neerland. het volk van neerland houdt van zijn vorst. neerlands volk houdt van zijn vorst. die vreemde man plukte van dien dikken boom. de oudste zoon van dien vreemden man plukte rijpe vruchten van dien dikken boom. de jongste zoon des naasten buurmans plukte de grootste vruchten diens dikken booms. die brave zoon uws ouden tuinmans bood onzen trouwen buurman zijn sterken arm. die goede huisheer van onzen verren neef leende mijn trouwsten vriend zijn besten tuinman.

die lieve vrouw dronk van die sterke thee. de vrome nicht van die lieve vrouw dronk een volle kop van die sterke thee. de vrome nicht dier lieve vrouw dronk drie volle koppen dier sterke thee. die luie dienstmaagd van onze gehuwde zus gaf die lieve vrouw een gebroken stoof. de lieve kleine dier arme dienstmaagd riep die lieve vrouw binnen.

dat malle kind sprak van zijn fraaie huis. dat fraaie huis van dat malle kind schudde van het schieten van

dat kleine zeeschip. het fraaie huis diens malle kinds zakt van den last van dat zware dak. het dwaze woord van dat malle wijf deed dat lieve kind diep leed. dat nare wicht van dat kleine dorp sloeg dat lieve kind van dat arme mensch.

hij betaalt van dat geld een groote som. een groote som wordt door hem van dat geld betaald. hij betaalde een som gelds. die som geld werd door hem betaald. zij drinkt van dien rooden wijn een glas. een glas van dien rooden wijn wordt door haar gedronken. zij dronk een glas rooden wijn. een glas rooden wijn werd door haar gedronken. ik zie van die kleine menschen een heele hoop. ik zie een groote hoop kleine menschen. een groote hoop kleine menschen wordt door mij gezien. wij willen van het goede iets. wij willen iets van het goede. wij willen iets goeds. iets goeds wordt door ons gewild. zij maken niets moois. niets moois wordt door hen gemaakt. gij hebt wat kwaads in den zin. hij heeft veel praats. een van u krijgt meer goeds. een uwer reist achttien uren 's weeks. twee onzer werken 's maandags niet.

wij schamen ons uwer. gij schaamtet u mijner.

VIIe LES.

ik speel nu. ik heb nu gespeeld. ik speelde toen.
ik had toen gespeeld. jij zingt thans. jij hebt thans
gezongen. jij zongt weleer. jij hadt weleer gezongen.
hij waakt op dit uur. hij heeft op dit uur gewaakt.
hij waakte in dien nacht. hij had in dien nacht ge-
waakt. wij staan van daag. wij hebben van daag
gestaan. wij stonden dien maandag. wij hadden dien
maandag gestaan. gij praat den heelen dag. gij hebt
den heelen dag gepraat. gij praattet dien ganschen
nacht. gij hadt dien ganschen nacht gepraat. zij spre-
ken op dit tijdstip. zij hebben op dit tijdstip gespro-
ken. zij spraken in dien tijd. zij hadden in dien tijd
gesproken. ik eet thans brood. ik heb thans brood
gegeten. ik at toen worst. ik had toen worst gegeten.
jij doodt nu die vlieg in uw hand. jij hebt nu die
vlieg in uw hand gedood. jij doodde toen die slak
met uw voet. jij hadt toen die slak met uw voet
gedood. hij wedt om dien prijs. hij heeft om dien prijs
gewed. hij wedde om iets duurs. hij had om iets
duurs gewed. wij breken dien stok van den boom.
wij hebben dien stok van den boom gebroken. wij
braken de glazen uit die kast. wij hadden de glazen

dier kast gebroken. gij ziet den heer des huizes. gij
hebt den heer des huizes gezien. gij zaagt hem
's nachts in uw droom. gij hadt hem 's nachts in uw
droom gezien. de broers des graven roepen de tuin-
bazen des prinsen. de broers des vorsten hebben de
knechts diens heeren geroepen. mijnheers spreuwen
riepen den naam diens knapen. twee uwer kraaien
hadden een onzer bij zijn naam geroepen.

VIIIe LES.

ik ga thans weg. ik ben thans weggegaan. ik ging toen weg. ik was toen weggegaan. jij komt nu te laat. jij bent of zijt nu te laat gekomen. jij kwaamt destijds te laat. jij waart destijds te laat gekomen. hij vlucht altijd van hier. hij is altijd van hier gevlucht. hij vluchtte dat jaar uit ons land. hij was dat jaar uit ons land gevlucht.

wij groeïen ieder jaar een kleiner of grooter stuk. wij zijn ieder jaar een kleiner of grooter stuk gegroeid. wij groeiden in onze jeugd veel meer. wij waren in onze jeugd nog meer gegroeid. gij valt van de trap. gij zijt op uw knieën gevallen. gij vielt van u zelven. gij waart in de sloot gevallen. die oude paarden van dien armen voerman sterven van het vuil van dien stal. de beste koeïen uit dien hoek van het dorp zijn gestorven aan de pijn van die wonden. zij stierven nooit van den angst. zij waren wel gestorven van het nat op het land.

die schelm slaat mij. ik word door dien schelm geslagen. die schelm heeft mij geslagen. ik ben door dien schelm geslagen geworden. ik ben door dien schelm geslagen. mijn vriend sloeg mij. ik werd door

mijn vriend geslagen. mijn vriend had mij geslagen. ik was door mijn vriend geslagen geworden. ik was door mijn vriend geslagen ik vang je. je wordt door mij gevangen. ik heb je gevangen. je bent of zijt door mij gevangen geworden. je bent of zijt door mij gevangen. hij ving je. je werdt door hem gevangen. hij had je gevangen. je waart door hem gevangen geworden. je waart door hem gevangen. zij bindt hem. hij wordt door haar gebonden. zij heeft hem gebonden. hij is door haar gebonden geworden. hij is door haar gebonden. dat kind bond hem. hij werd door dat kind gebonden. dat kind had hem gebonden. hij was door dat kind gebonden geworden. hij was door dat kind gebonden.

zulke menschen vleiën ons. wij worden door zulke menschen geveleid. zulke menschen hebben ons geveleid. wij zijn door zulke menschen geveleid geworden. wij zijn door zulke menschen geveleid. gij vleidet ons ook. wij werden door u ook geveleid. gij hadt ons ook geveleid. wij waren door u ook geveleid geworden. wij waren door u ook geveleid. allen leiden u tot iets goeds op. gij wordt door allen tot iets goeds opgeleid. allen hebben u tot iets goeds opgeleid. gij zijt door allen tot iets goeds opgeleid geworden. gij zijt door allen tot iets goeds opgeleid. alle menschen leidden u in het rechte spoor. gij werdt door alle menschen in het rechte spoor geleid. alle menschen hadden u in het rechte spoor geleid. gij waart door alle menschen in het rechte spoor geleid

geworden. gij waart door alle menschen in het rechte spoor geleid. ik koop ze voor zooveel. ze worden door mij voor zooveel gekocht. ik heb ze voor zooveel gekocht. ze zijn door mij voor zooveel gekocht geworden. ze zijn door mij voor zooveel gekocht.

de kok des vorsten kocht die waren van de markt voor heel veel geld. die waren van de markt werden door den kok des vorsten voor heel veel geld gekocht. de kok des vorsten had die waren van de markt voor heel veel geld gekocht. die waren van de markt waren door den kok des vorsten voor heel veel geld gekocht geworden. die waren van de markt waren door den kok des vorsten gekocht.

ik heb te lang geslapen. ik had te lang gesproken. jij zijt te hoog geklommen. hij was te hoog geklommen. hij brak dien stok. die stok werd door hem gebroken. hij had dien stok gebroken. die stok was door hem gebroken. die stok brak van zelve. die stok was van zelve gebroken. zij hebben hunne jassen daar gehangen. hunne jassen zijn door hen daar gehangen. hunne jassen hingen daar. hunne jassen waren daar gehangen. die twee hebben reeds een uur geloopen. die twee zijn daarheen geloopen. die knaap had den heelen dag gesprongen en gedanst. die snaar was dien vrijdag gesprongen. die malle meid is de deur uit gedanst.

IXe LES.

ik eet op dit oogenblik. ik heb op dit oogenblik gegeten. ik zal op dit oogenblik eten. ik zal op dit oogenblik gegeten hebben. ik at op dien tijd. ik had op dien tijd gegeten. ik zou op dien tijd eten. ik zou op dien tijd gegeten hebben. je ziet het nu. je hebt het nu gezien. je zult het nu zien. je zult het nu gezien hebben. je zag het toen. je hadt het toen gezien. je zoudt het toen zien. je zoudt het toen gezien hebben. hij zit daar steeds goed. hij heeft daar steeds goed gezeten. hij zal daar steeds goed zitten. hij zal daar steeds goed gezeten hebben. hij zat hier niet altijd best. hij had hier niet altijd best gezeten. hij zou hier niet altijd best zitten. hij zou hier niet altijd best gezeten hebben.

wij hakken 's nachts het ijs uit de slooten. wij hebben 's nachts het ijs uit de slooten gehakt. wij zullen 's nachts het ijs uit de slooten hakken. wij zullen 's nachts het ijs uit de slooten gehakt hebben. wij hakten op den dag die boomen des tuins om. wij hadden op den dag die boomen des tuins omgehakt. wij zouden op den dag die boomen des tuins omhakken. wij zouden op den dag die boo-

men des tuins omgehakt hebben. gij leent hem meestal die lamp van ons. gij hebt hem meestal die lamp van ons geleend. gij zult hem meestal die lamp van ons leenen. gij zult hem meestal die lamp van ons geleend hebben. gij leendet van hem nooit zoo iets. gij hadt van hem nooit zoo iets geleend. gij zoudt van hem nooit zoo iets leenen. gij zoudt van hem nooit zoo iets geleend hebben. zij rooken 's zondags geen pijp. zij hebben 's zondags geen pijp gerookt. zij zullen 's zondags geen pijp rooken. zij zullen 's zondags geen pijp gerookt hebben. zij rookten daarom in de week zooveel te meer. zij hadden daarom in de week zooveel te meer gerookt. zij zouden daarom in de week zooveel te meer rooken. zij zouden daarom in de week zooveel te meer gerookt hebben.

jij of ik stap de deur ut. hij of ik ben de deur uitgestapt. zij of ik zal de deur uitstappen. neef jan of ik zal de deur uitgestapt zijn. dirk de baas of ik stapte zoo flink de trap af. de zoon des huisheers of ik was zoo flink de trap afgestapt. gijs de knecht des buurmans of ik zou flink de trap afstappen. het kind onzer dienstmaagd of ik zou flink de trap afgestapt zijn. niet ik maar jij vliegt weg. niet hij maar jij bent of zijt weggevlogen. niet zij maar jij zult wegvliegen. niet mie maar jij zult weggevlogen zijn. noch neefs knecht noch jij vloogt weg. noch bets moe noch jij waart weggevlogen. noch piet, noch ka, noch jij zoudt wegvliegen. niet koos en bram, maar wel jij zoudt weggevlogen zijn.

elkeen vaart met die stoomboot mee. men is met die stoomboot meegevaren. wie zal met die stoomboot meevaren? welke stuurman zal met die stoomboot meevaren? die vreemde man zal met die stoomboot meegevaren zijn. ook zij voer voor haar pret over dien stroom. zulk een klein schaap was voor de pret over dien stroom gevaren. alleen die rare meid zou voor haar pret over dien stroom varen. een heel dwaas man zou voor zijn pret over dien stroom gevaren zijn. wij, knapen, glijden ineens die hol af. wij, jonge heeren, zijn ineens die hol afgegleden. wij, kleine snaken, zullen die hol ineens afglijden. wij, vrienden en magen, zullen ineens die hol afgegleden zijn.

jan en ik gleden van zelf uit. ka, mie en ik zijn van zelf uitgegleden. jij en ook ik zouden van zelf uitglijden. zij maar ook ik zouden van zelf uitgegleden zijn. gij zwemt naar mij toe. gij zijt naar hem toegezwommen. gij zult naar haar toezwommen. gij zult naar ons toegezwommen zijn. gij zwomt van hen af. gij waart van den kant afgezwommen. gij zoudt van den zwemknecht niet afzwommen. gij zoudt van de badkoets niet afgezwommen zijn. zij roeiën naar dat schip toe. allen zijn naar den kant toegeroeid. velen zullen naar dien kant toeroeiën. de meesten zullen niet naar die sleepboot toegeroeid zijn. alle lieden roeiden toen gauw weg. vele boeren waren reeds weggeroeid. de meeste tuinlieden zouden graag wegroeiën. nog meer menschen zouden fluks weggeroeid

zijn. die dief zal naar het tuchthuis gebracht zijn. hij zou al lang weggebracht zijn. die zeelieden zullen door uwe vrienden meegenomen zijn. die mooië veeren zouden door hen niet weggepakt zijn.

X^e LES.

Ik ben gekropen. ik ben kruipende. ik ben hier. ik ben baas. ik ben hem. jij bent of zijt gevallen. jij bent of zijt vallende. jij bent of zijt daar. jij bent of zijt een knaap. jij bent of zijt hem. hij is gegroeid. hij is groeiënde. hij is er. hij is de held. hij is hem. wij zijn gekomen. wij zijn komende. wij zijn voor. wij zijn sterk. wij zijn hem. gij zijt gegaan. gij zijt gaande. gij zijt af. gij zijt meer. gij zijt hem. zij zijn gevlogen. zij zijn vliegende. zij zijn op. zij zijn mijn. zij zijn hem. ik was gevaren. ik was varende. ik was uit. ik was zoo. ik was hem. jij waart gezeild. jij waart zeilende. jij waart weg. jij waart dat. jij waart hem. hij was geloopt. hij was loopende. hij was ginds. hij was mijn vriend. hij was hem.

wij waren gereden. wij waren rijdende. wij waren dichtbij. wij waren de beste vrienden. wij waren hem. gij waart gegleden. gij waart glijdende. gij waart bij mij. gij waart zijn trouwe knechts. gij waart hem. zij waren gevluht. zij waren vluchtende. zij waren in huis. zij waren zeer bang. zij waren hem.

ik ben aan de deur geweest. ik ben niet veel geweest. ik ben hem geweest. jij bent of zijt door de

straat geweest. jij bent of zijt de hare geweest. jij bent of zijt hem geweest. hij is langs het raam geweest. hij is dat geweest. hij is hem geweest. wij zijn met onzen vader geweest. wij zijn het geweest. wij zijn hem geweest. gij zijt na ons geweest. gij zijt strenge heeren geweest. gij zijt hem geweest. zij zijn naar den tuin geweest. zij zijn zeer rijke lui geweest. zij zijn hem geweest.

ik was naast de kerk geweest. ik was wel lui geweest. ik was hem geweest. jij waart om brood geweest. jij waart alleen geweest. jij waart hem geweest. hij was op de les geweest. hij was zulks geweest. hij was hem geweest. wij waren te bed geweest. wij waren lijdende geweest. wij waren hem geweest. gij waart tot dien hoek geweest. gij waart dwalende geweest. gij waart hem geweest. zij waren uit hun dingen geweest. zij waren zeer uitgelaten geweest. zij waren hem geweest.

ik zal er zijn. ik zal maar kalm zijn. ik zal hem zijn. jij zult daar zijn. jij zult ook ferm zijn. jij zult hem zijn. het zal hier zijn. het zal te zien zijn het zal hem zijn. wij zullen weg zijn. wij zullen te redden zijn. wij zullen hem zijn. gij zult heen zijn. gij zult te zoek zijn. gij zult hem zijn. ze zullen voor u zijn. ze zullen te koop zijn. ze zullen hem zijn.

ik zou daarin zijn. ik zou zulk een deugniet zijn. ik zou hem zijn. jij zoudt hierbij zijn. jij zoudt zulk een boos mensch zijn. jij zoudt hem zijn. dat zou er

in zijn. dat zou werken zijn. dat zou hem zijn. wij zouden er uit zijn. wij zouden zeer geleerd zijn. wij zouden hem zijn. gij zoudt er door zijn. gij zoudt heel geliefd zijn. gij zoudt hem zijn. zij zouden mee zijn. zij zouden niet zeer gewild zijn. zij zouden hem zijn.

ik zal drie jaar geweest zijn. ik zal drie jaar oud geweest zijn. ik zal hem geweest zijn. jij zult drie voet geweest zijn. jij zult drie voet lang geweest zijn. jij zult hem geweest zijn. dat zal vier uur geweest zijn. dat zal vier uur laat geweest zijn. dat zal hem geweest zijn. wij zullen uit de stad geweest zijn. wij zullen uit geweest zijn. wij zullen uitgegaan geweest zijn. wij zullen hem geweest zijn. gij zult af geweest zijn. gij zult afgewerkt geweest zijn. gij zult hem geweest zijn. die spijzen zullen op geweest zijn. die spijzen zullen opgegeten geweest zijn. ze zullen hem geweest zijn.

ik zou wel geweest zijn. ik zou zeer wel geweest zijn. ik zou hem geweest zijn. jij zoudt niet geweest zijn. jij zoudt een niet geweest zijn. jij zoudt hem geweest zijn. hij zou ook geweest zijn. hij zou ook lief geweest zijn. hij zou hem geweest zijn. wij zouden alleen geweest zijn. wij zouden alleen mal geweest zijn. wij zouden hem geweest zijn. gij zoudt wis geweest zijn. gij zoudt daarvan wis geweest zijn. gij zoudt hem geweest zijn. die vrienden zouden vast geweest zijn. die banden zouden te vast geweest zijn. zij zouden hem geweest zijn.

mijn broer piet leert mij veel. veel wordt mij door mijn broer piet geleerd. ik word door mijn broer piet zeer geleerd. jij wordt hem.

dirks zus bleef altijd hier. die meid is daardoor dom gebleven. ik bleef hem. de zon heeft den geheelen dag geschenen. zij schijnt klein, maar is groot. zij schijnt hem ik heet piet. gij heet hem. jij wordt baas genoemd. zij noemen hem mijnheer. zij leert breiën. ik maak hem knap. hij hoorde ons lachen. ik vind dat veel. ik heb zoo geheeten. hij heeft u dat geheeten. zij zal het water heeten. zij lijken op elkander. die menschen lijken mal. ik lijk hem. die soldaten stonden pal. dat land ligt braak. zij zetten zich schrap. wij gaan opgeruimd aan het werk. zij zijn ziende blind en hoorende doof. allen gaan zitten. elk zat te spelen.

XIe LES.

een aartsbisschop is een eerste of voorname bisschop,
 op een bisschop volgt een aartsbisschop.
 wat is een aartshertog? wie heet een aartsdeugniet?
 een etmaal is een maal of tijd,
 een etmaal duurt een dag en een nacht,
 een etmaal is weer zóó een tijd,
 een etmaal duurt van den eenen middag tot den vol-
 genden middag,
 dezelfde tijd komt na een etmaal terug.
 een oorzaak is een zaak,
 uit een oorzaak komt iets voort,
 uit een oorzaak komt een andere zaak.
 die brand is de oorzaak van den dood diens mans.
 wat verstaat men door den oorsprong van iets?
 een antwoord bestaat uit een of meer woorden,
 een antwoord geeft men op een vraag,
 een antwoord is het woord na, op of tegen een vraag.
 een ondienst is het omgekeerde van een dienst.
 jan wees mij den verkeerden weg,
 jan bewees mij geen dienst,
 jan deed mij een ondienst.
 wie bewijst iemand ontrouw? wien treft een onheil?

een onnensch is een slecht mensch,
 een onnensch heeft den omgekeerden aard van een
 mensch

een moordenaar is een onnensch.

wat noemt men een ondier? wat verstaat men door
 onkruid?

in een afgrond vindt men bijna geen grond,
 een afgrond is het omgekeerde van een grond.

in den diepen afgrond zonk die man weg.

wanneer toont men iemand zijn afgunst?

een slechte daad noemt men ook een wandaad.

die zieke vrouw heeft geen hoop meer,

zij heeft nu het omgekeerde van hoop,

zij gaat dood van wanhoop.

door loopen en weer loopen komt er geloop.

zij loopen op de trap heen en weer,

dat geloop op de trap hindert mij.

wanneer hoort men ergens geraas?

al de boomen in dien tuin noemt men met één naam

het geboomte van dien tuin.

wat noemt men een gebergte?

een aartsdomme knaap is de eerste knaap in domheid,

een aartsdomme knaap is in de hoogste mate dom.

wanneer is iemand aartslui?

op een etgroen land komt voor den tweeden keer

groen gras groeien,

een etgroen land was groen en is dan weer groen.

een onreine dienstmaagd is een vuile dienstmaagd,

een onreine dienstmaagd is het omgekeerde van rein.
 wien noemt men ondeugend?

zij breid haar kous met twee rechte en twee averechte
 steken.

een averechte steek is het omgekeerde van een rechte
 steek.

die soldaat zat gelaarsd en gespoord te paard,

hij zat met laarzen en sporen aan te paard,

hij zat voorzien van laarzen en voorzien van sporen
 te paard.

wanneer is een heer gerokt en gedast?

XIIe LES.

een dronkaard is een man,
een dronkaard drinkt bijna altijd te veel sterken drank.
een lafaard is een man,
een lafaard is meestal laf.
een grijsaard is een man,
een grijsaard heeft grijs haar en is oud.
een veinzaard is een man,
een veinzaard veinst bijna altijd.
een spanjaard is een man, geboren en opgevoed in
spanje.
een zondaar is een man,
een zondaar doet elken keer zonde.
een dienaar is een man,
een dienaar dient bijna altijd.
een schuldenaar is een man,
een schuldenaar heeft schuld.
een hagenaar is een man, geboren en opgevoed te
den haag.
een schiedammer is een man, geboren en opgevoed te
schiedam.
een kuiper is een man,
een kuiper kuint.

een kuiper kuint naar zijn beroep.
een stouterd is een man of knaap.
een stouterd is meestal stout.
een blufferd is een man of knaap.
een blufferd bluft bijna altijd.
een tuinier is een man.
een tuinier zorgt voor een of meer tuinen.
een kruidenier is een man.
een kruidenier verkoopt allerlei kruiden of waren in
het klein.
een kleurling is een man.
een kleurling heeft een gemengde kleur.
een nieuweling is een man.
een nieuweling is nieuw in iets.
een sterveling is een man.
een sterveling kan en zal eens sterven.
een kweekeling is een knaap of jongeling.
een kweekeling wordt voor een vak opgekweekt.
een hemeling is een man in den hemel, of uit den
hemel gekomen.
een koning is een man.
een koning kan en zal veel doen.
een vijand is een man.
een vijand is een vijende, hatende of vechtende man.
een landgenoot is een man.
landgenooten komen uit één land.
een japannees is een man, geboren en opgevoed in
japan.

een chinees is een man, geboren en opgevoed in china.

een jongen wordt een man.

een jongen is jong ten opzichte van een jongeling
en een man.

doffer is de naam van een mannetjes-duif.

kater is de naam van een mannetjes-kat.

XIIIe LES.

een kweekeling wordt gekweekt tot meester.

een kweekelinge wordt gekweekt tot meesteres.

een echtgenoot is een man.

een echtgenoote is een vrouw.

een getrouwde man en vrouw hebben met elkaar een
verbond van trouw gesloten.

zij zijn met elkaar in één echt.

zij zijn echtgenooten.

een dief is een stelend man.

een dievegge is een vrouw of wordt een vrouw.

een dievegge heeft het kenmerk van een dief.

een klappei is een vrouw of wordt een vrouw.

een klappei klapt veel woorden met haar tong of mond.

een voogd houdt toezicht over kinderen.

een voogdes of voogdesse is een vrouw.

een voogdes heeft het kenmerk van een voogd.

een held toont moed.

een heldin is een vrouw of wordt een vrouw.

een heldin heeft het kenmerk van een held.

berin is de naam van een wijfjes-beer.

leeuwin is de naam van een wijfjes-leeuw.

een tuinier zorgt voor een of meer tuinen.

een tuinierster is een vrouw.
 een tuinierster heeft het kenmerk van een tuinier.
 een zanger zingt voor zijn pret of voor zijn brood.
 een zangster is een vrouw of wordt een vrouw.
 een zangster zingt van beroep of niet van beroep.
 een naaister is een vrouw of wordt een vrouw.
 een naaister naait van beroep of niet van beroep.
 een vuilik is een jongen, of een man, of een vrouw,
 of wordt een vrouw.
 een vuilik is meestal vuil.
 hendrik beteekent rijk in eigen kring.
 een botterik is een jongen, of een man, of een vrouw,
 of wordt een vrouw.
 een botterik is meestal bot.
 een bode is een jongen, of een man, of een vrouw,
 of wordt een vrouw.
 een bode bood en biedt zijn of haar diensten aan.
 een knaapje is een kleine knaap.
 een meisje is een kleine meid.
 een vrouwtje is een kleine vrouw.
 een haantje is een kleine haan.
 een mannetje is een kleine man.
 een mannetje is ook een geminachte en daarom kleine
 man.
 het zonnetje is de lieve en daarom kleine zon.
 een bloempje is een kleine, of lieve, of teere bloem.
 een kammetje is een kleine kam.
 een lampje is een kleine lamp.

een wijfke of wijfken is een klein, lief of teer wijf.
 een boekske of boekskén is een klein, lief of gemin-
 acht boek.
 een kindeken is een klein of lief of teer kind.
 een bloemlijn is een kleine, lieve bloem.
 een maagdelijn is een lieve en daarom kleine maagd.
 een knokkel is een kleine knok.
 een penning is een klein geldstuk.
 een drieling is een kleine aardappel.
 drie drielingen maken een groote aardvrucht.
 een hokkeling is een klein dier, geschikt voor het hok.

XIVe LES.

een snuiter noemt men een werktuig om mee te snuiten.
een sleutel noemt men een werktuig om mee te sluiten, met een sleutel wordt of is een slot gesloten of geopend.
een houweel noemt men een werktuig om mee te houwen.
een deksel noemt men een middel om mee te dekken.
een sieraad noemt men een middel om mee te sieren of versieren.
een lessenaar noemt men een middel om een les op te leeren.
op een lessenaar kan men goed lezen en schrijven.
een klinket noemt men een middel om klinkende te sluiten.
rijkdom noemt men het middel om rijk door te zijn of te worden.
een voortbrengsel wordt voortgebracht.
een werking wordt voortgebracht door te werken.
een stellage heet een voortbrengsel van de werking stellen.

een stelling heet een voortbrengsel van de werking stellen.
een verzameling heet een voortbrengsel van de werking verzamelen.
een vonnis wordt voortgebracht door de werking vinden.
een vonnis is gevonden.
het getuigenis heet het voortbrengsel van de werking getuigen.
de bloesem is het voortbrengsel van de werking bloeiën.
een baksel heet een voortbrengsel van de werking bakken.
kunde is het voortbrengsel van de werking kunnen.
de liefde is het voortbrengsel van de werking liefhebben of de staat van lief te zijn.
een hoogte is het voortbrengsel of de afmeting van hoog te zijn.
de vreeze is het voortbrengsel van de werking vreezen.
de ouderdom is de staat van oud te zijn.
de eigendom is de staat of toestand van aan iemand eigen te zijn of aan iemand te behooren.
de rijkdom is de staat van rijk te zijn.
de wasdom is de toestand van te wassen of groeiën.
de menschheid is de staat of het kenmerkende van mensch te zijn.
de hoogheid is de staat van hoog te zijn.
de eenheid is één, gebruikt tot maat.
voogdij wordt de staat van een voogd genoemd.

een woestenij is een plaats, in den toestand van woest zijn.
 de razernij is de toestand van te razen.
 de duisternis is de staat of toestand van duister te zijn.
 de getuigenis is de toestand van te getuigen.
 de vriendschap wordt de staat van vrienden genoemd.
 vaderschap wordt de staat of waardigheid van den vader genoemd.
 priesterschap wordt de staat of waardigheid van den priester genoemd.
 blijdschap is de staat van blij te zijn.
 rekenschap is de toestand van te rekenen voor anderen.
 een bosschage noemt men een verzameling van boschjes of boomen.
 een plantage wordt een verzameling van planten en boomen genoemd.
 het menschedom is de verzameling van alle menschen naar hun getal.
 de menschheid is de verzameling van alle menschen naar hun hoedanigheid van mensch.
 een hertogdom noemt men het gebied van een hertog.
 de rijkdom wordt de verzameling van rijke lieden genoemd.
 het eigendom is het eigen gebied of de eigen bezitting.
 een heiligdom is het gebied of de plaats van het heilige.
 de kleedij noemt men de verzameling van kleederen van een mensch.
 een woning wordt het gebied of de plaats om te wonen genoemd.

vuilnis is een verzameling van vuil.
 de priesterschap noemt men de verzameling van priesters.
 een genootschap heet een verzameling van genooten.
 de vroedschap wordt de verzameling van vroede of wijze mannen genoemd.
 een graafschap is het gebied van een graaf.
 het geboomte is de verzameling van boomen.

XVe LES.

de kasten van een gouden horloge zijn van goud gemaakt.
een neteldoekse jurk is van neteldoek gemaakt.
mijn neus is niet groot.
mijn gezicht is tweemaal grooter of tweemaal meer groot.
ijzer is zwaar.
goud is zwaar of meer zwaar.
de haarlemmer trekshuit komt van haarlem.
ik ben de achtste van mijn klasse.
ik ben nummer acht in volgorde van de leerlingen van mijn klasse.
je bent of zijt de eerste er van.
hij is de tweede van die rij.
zij is de derde daarvan.
de toon van die viool klinkt liefelijk.
die toon is voor ons gehoor gelijk aan een lief mensch voor ons.
die hansworst is gemakelijk voor ons.
die hansworst is gelijk aan iets of iemand om ons te vermaken.
kunst en wetenschap zijn begeerlijk voor een flinken jongeling.

kunst en wetenschap zijn gelijk aan iets om door hem begeerd te worden.
zijn spreken was meesterlijk of was geheel gelijk aan dat van een meester.
een deugdelijke zaak bezit de uiterlijke kenmerken van wezenlijke waarde.
een vruchtbare boom kan en zal vruchten dragen of laten zien.
een buigbaar stuk ijzer bezit de kenmerken van gebogen te kunnen worden.
hij is daar dienstbaar in.
hij heeft uiterlijk de eigenschappen of de verplichting om dienst te kunnen en moeten bewijzen.
een deugdzaam mensch bezit de innerlijke kenmerken van wezenlijk te deugen of van deugd.
een buigzaam man bezit de kenmerken van zelf te kunnen buigen.
een manhaftige knaap heeft geheel de eigenschappen van een man.
een waarachtig verhaal heeft geheel de eigenschappen van een waar verhaal.
hij was deelachtig aan die zaak.
hij was geheel deelende in die zaak.
zijn toon van spreken was meesterachtig.
zijn toon van spreken had ten deele, alleen uiterlijk, de kenmerken van dien van een meester.
die kleur is blauwachtig of heeft iets van een blauwe kleur.

een machtig vorst heeft macht.
 hij is daar dienstig voor.
 hij heeft innerlijk de eigenschappen om dienst te kunnen
 bewijzen.
 zij wordt al heel vroeg slaperig.
 zij heeft al heel vroeg ten deele voortdurend de ken-
 merken van te slapen.
 die man was niet zoo zonderling.
 die man had niet de kenmerken van zoo afgezonderd
 te zijn.
 een mondelinge boodschap was meestal voldoende.
 een boodschap met den mond was meestal voldoende.
 een wettisch man eischt alles naar de wet.
 een trouweloos mensch heeft zijn trouw verloren.
 een ontrouw mensch handelt niet naar zijn beloofde
 trouw.
 die man is altijd vroolijk.
 hij vertoond zich altijd blijde met de blijden.
 mijn eigen aard heeft daar veel van.
 men vindt tevreden menschen ook in een schamele hut.
 roet is bitter.

XVIe LES.

de runddieren herkauwen hunne spijzen.
 zij kauwen hun eten tweemaal.
 de koeiën kauwen het gras, het hooi, of de lijnkoeken
 nog eens.
 zij kauwen die dingen weer.
 wie herwinnen hunne krachten?
 wanneer herkent men iemand?
 dat behoort ons.
 dat hoort bij ons.
 wanneer bekomt iemand van de pijn?
 die oude man beweent zijn gestorven vrouw.
 hij weent over zijn vrouw.
 wanneer bespreekt een mensch iets?
 die paarden betreden den nieuwen straatweg.
 zij treden op dien weg.
 wanneer belooft men een vloerkleed?
 gij bedekt dien disch met een kleed.
 gij legt een kleed over, of op, of om dien disch.
 wanneer bedient de knecht zijn heer?
 die werkman bevoert dat tuinpad.
 hij voorziet dat tuinpad van een vloer.
 zij belegerden die stad.

wanneer bezielt de een den ander?
 die smart beneemt mij den lust tot werken.
 zij neemt den lust tot werken van mij weg.
 wanneer berooft men iemand van iets?
 hij erkent mij voor zijn waren vriend.
 hij kent uit mijne daden zijn waren vriend.
 wanneer erlangt men iets van iemand?
 zij onthoudt al haar lessen.
 zij houdt al haar lessen in haar hoofd terug.
 zij houdt al haar lessen in haar hoofd tegen.
 ik ontdekte daar een muis.
 ik nam daar het dek van een muis weg.
 die stroom ontspringt op dien berg.
 die stroom vangt aan met springen op dien berg.
 niets ontgaat hem.
 niets gaat voor hem weg.
 de beul onthoofdde dien booswicht.
 de beul nam dien booswicht het hoofd weg.
 de zon verschijnt elken dag aan de kim.
 de zon schijnt of komt voor ons elken dag aan de kim.
 mijn zus kleedt zich driemaal 's daags.
 mijn zus kleedt zich driemaal 's daags over.
 zij verleggen altijd onze boeken van de kast op den
 stoel.
 zij ruilen altijd de plaats van onze boeken.
 die leden van het roode kruis verbinden de wonden
 der gekwetsten.
 zij binden over die wonden doeken.

wij vertrekken dien dag met het spoor.
 wij trekken dien dag met het spoor weg.
 gij verlostet ons van die banden.
 gij maaktet ons los uit die banden.
 velen geleiden u op den weg des heils.
 velen leiden u mede op den weg des heils.
 zij voeteeren veel op reis.
 zij doen veel reizen te voet.
 zij kleineeren iemand altijd.
 zij maken iemand altijd tot iets kleins.
 zij halveeren die appelen of maken die appelen tot
 halven.
 zij wandelen of wenden, winden of draaiën bij kleine
 beetjes, bij herhaling of bij voortduring.
 zij bedelen of bidden bij kleine hoeveelheden, of bij
 herhaling, of bij voortduring om brood.
 zij stotteren of stooten gedurig bij hun spreken.
 zij steenigen hun vijanden.
 zij werpen hun vijanden met steenen dood.
 zij reinigen zich elken morgen.
 zij maken zich elken morgen rein.
 zij rekenen vlug en goed.

XVIIe LES.

mijn vader is vijftig jaar.
mijn grootvader telt tachtig jaar.
mijn oom heeft den leeftijd van veertig jaar bereikt.
vijfmaal zes is dertig.
tweemaal tien is twintig.
zeven appelen en negen appelen zijn samen zestien
appelen.
verscheidene menschen sukkelen daarmee.
een eeuw duurt honderd jaar.
negenhonderd negen en negentig verschilt er een met
duizend.
tienmaal honderd duizend is millioen.
mijn beide broeders klaas en koos doen genoeg voor
mij.
enkele abrikozen waren niet rijp.
die jongens doen dubbele moeite.
ieder moet zijn plicht doen.
hij eet hoe langer hoe minder.
enige kinderen spelen in plaats van te leeren.

sommige menschen werken altijd.
weinig maar goed doen gaat boven veel en slecht
doen.
zij hebben ettelijke keeren de school verzuimd.
onze vader en uw oom gaan uit de stad.
deze en gene denken er ook zoo over.
dezelfde dingen hebben ook hetzelfde kenmerk.
zoodanige lieden bevallen mij niet.
dusdanige verrichtingen gelukken nooit.
een ander draagt altijd de schuld.
geen mensch ziet ooit zijn eigen bult.
de morgen duurt tot den middag.
ik zal het morgen doen.
het is voor velen morgen voor het middageten.
ik zal het den volgenden dag doen.
het was gisteren zondag.
het was den vorigen dag zondag.
het is ochtend voor den opgang der zon.
het is voor velen ochtend voor het ontbijt.
het is avond na zonsondergang.
het is nacht bij geheel gemis van zonlicht.
het is voor velen nacht gedurende hun slaaptijd.
dat gaat boven zijn verstand.
ik kom beneden.
dat ligt binnen uw bereik.
zoo iets gaat buiten mij om.
gij leunt altijd tegen de tafel.
zij buigen zich altijd neder.

uw boek ligt niet onder maar achter de bank.
 ik heb dien man zonder moeite over die brug geholpen.

dat moet gij zoo zoetjes aan zien te leeren.

ik ben sedert dien tijd altijd vriendelijk jegens hem.
 wij spoeden ons nevens hem altijd voorwaarts.

XVIIIe LES.

een tabbaard of tabberd is een kleedingstuk van de turken.

de dageraad is de toestand van den dag voor den opgang der zon.

vreugde is de toestand of staat van vrij en blij te zijn.

een kasteel is een sterk, op zich zelf staand huis.

een monnik is een naam van een man.

een pippeling is een soort van appel.

een tafel is een middel om iets op te plaatsen.

een karwei is een opgelegd verplicht werk.

een bezem is een middel om mee te vegen.

een degen is een middel om mee te vechten.

vader, broeder zijn namen van mannen.

moeder, dochter, zuster, tante zijn namen van vrouwen.

een lemmet is een deel van een mes of van een kaars.

kalkoen, konijn en bunzing zijn de namen van dieren.

armoede is de staat van arm te zijn.

de ochtend, de morgen, de middag en de avond zijn deelen van een dag.

wasem is dichte damp van water.

schaduw is de niet verlichte plaats achter een verlicht voorwerp.

arbeid is verplicht, gezet werk.

de wereld omvat alle plaatsen met menschen.

een bruijom is de aanstaande man van een bruid.

een beschuit is tweemaal gebakken.

XIXe LES.

Utrecht is bekend ook door de Utrechtsche thee-randjes.

Uit beleefdheid zegt men U, een afkorting van Uw edelheid.

IJselmonde ligt aan den mond van den IJsel.

IJver zonder verstand is schade voor de hand.

Victor heette de eerste koning van Italië.

Voor de Vrijheid offert men veel op.

Vrijdag was aan de godin der vrijheid of der liefde gewijd.

Willem de derde heet onze koning.

Woensdag was aan den god van den wind gewijd.

Wie heeft wel eens van Waalsche moppen gehoord?

X of x heeft den klank van ks.

Xantippe was een booze vrouw.

Xerxes heetten eenige koningen in den ouden tijd.

Uw dienstwillige dienaar staat dikwijls onder een brief.

't IJ is een water bij amsterdam.

Voornaamwoord is een andere naam voor de aanduiding van een ding of van een kenmerk van een ding.

Werkwoorden noemen een werking van een ding of duiden die aan.

X heet bij de opnoeming der letters *iks* of *eks*.

XXe LES.

Otto is omgekeerd ook weer Otto.

Over de Oostersche volken wordt hier dikwijls gesproken.

October beteekent de achtste en is de tiende maand van het jaar.

October heet ook Wijnmaand.

Quirinus wordt meestal afgekort tot rinus.

Qu spreekt men uit *kw* soms ook *k*.

Quito is een stad op een hoogen berg.

Cato is tegenwoordig een meisjes-naam.

Centen waren vroeger van koper en zijn nu van brons.

C voor *e* en *i* spreekt men uit *s*, anders altijd *k*.

Groninger succadekoek is beroemd.

Uit eerbied schrijft men God met een hoofdletter.

Een gesprek over Ernst en Vroolijkheid.

Ernst is ook een mannennaam.

Leo de dertiende heet de tegenwoordige paus.

Liefde blijft liefde en wordt nooit haat.

David versloeg den reus Goliath.

De derde dag van de week was aan den God van den krijgsdienst gewijd en heet Dinsdag.

Donderdag is de vijfde dag der week en was aan de God van den donder gewijd.

December beteekent de tiende en is de twaalfde maand van het jaar.

December heet ook Wintermaand.

IJver moet met verstand en liefde samengaan.

Xerez is een stad in spanje.

XXIe LES.

Salomo was de zoon van David.
September beteekent de zevende en is de negende maand in het jaar.
Beter een half ei dan een ledige dop.
Beken zijn het begin van rivieren.
Rotterdam is de tweede stad des rijks.
Roodkapje is een aardige vertelling om de verwisseling van de lente, den zomer, den herfst en den winter te schilderen.
De Christenen vieren het feest van de opstanding of het Paaschfeest.
De vijftigste dag na Paschen of het feest van de uitstorting des Geestes heet Pinksteren.
Op Texel vindt men veel schapen.
Van de schapen van Texel of Tessel krijgt men Texelsche of Tesselsche kaas.
De tweede maand van het jaar heet Februari.
Februari beteekent zuiveringsmaand en heet ook Sprokkelmaand.
Frits is de zonderlinge afkorting van Frederik.
Tijl Uilenspiegel was een rare snaak.
Ijzer wordt op velerlei wijze bewerkt.

Vleesch is een krachtgevend voedsel.
Wijn op melk is goed voor elk.
Xenophon was een leerling van Soerates.
Oogstmaand is de achtste maand van het jaar.
Quito is de hoogste stad.
Elk moet zijn pakje dragen.
Limonade is dikwijls te zuur.

XXIIe LES.

Rome is de hoofdstad van Italië.
De Italiaansche violen en snaren zijn beroemd.
IJver zonder verstand,
Is schade voor de hand.
Januari is de eerste maand van het jaar en was aan
Janus, den God des tijds, gewijd.
Januari heet ook Louw- of Looimaand.
De zesde maand van het jaar heet Juni en was aan
de jongelingschap gewijd.
Juli heet zoo naar Julius Cesar.
Juli heet ook Hooimaand.
September heet ook Herfstmaand.
Hein is de afkorting van Hendrik.
De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid.
Karel beteekent stellig kerel.
Het feest van de geboorte van Christus heet Christus-
feest of Kerstfeest.
Zondag beteekent dag, gewijd aan de zon.
Zoo gewonnen,
Zoo geronnen.
Zaterdag was gewijd aan Sater, den God der onder-
wereld.

Juni heet ook Zomermaand.
Q heet bij de opnoeming der letters *ku*.
Uriël is een der aartsengelen.
Vrees is het tegenovergestelde van hoop.
Wraak klinkt overeenkomstig zijn beteekenis.
X wordt in Texel geruild met twee *ss*.
O! is een uitroep van verwondering of van vrees.
Een vos verliest wel zijn haren, maar niet zijn streken.
Betje is een afkorting van Elizabetje.
Pieter en Petrus worden bij afkorting Piet.
Thuis sterven de meeste menschen.
Frisch is maar een omzetting van versch.

XXIIIe LES.

Europa, Azië, Afrika, Amerika en Australië heeten de vijf werelddeelen.

April is de vierde maand van het jaar.

April beteekent openingsmaand en heet ook Grasmaand.

Augustus heet zoo naar keizer Augustus en heet ook Oogstmaand.

Maandag beteekent dag, gewijd aan de maan.

Maart was gewijd aan Mars, den krijgsgod, en heet ook Lentemaand.

Mei was gewijd aan de ouderen en heet ook Bloeimaand.

Amsterdam is de hoofdstad van Nederland.

De burgers van Nederland heeten Nederlanders.

November beteekent de negende en is de elfde maand van het jaar.

November heet ook Slachtmaand.

In Friesland vindt men veel veengrond.

Jegens niemand moet men hatelijk zijn.

Kunst veraangenaamt ons leven.

IJdelheid is het tegenovergestelde van degelijkheid.

X is bij de Romeinsche cijfers tien.

Quartaal schrijft men met qu of met kw.

Claudius Civilus bestuurde den opstand der Batavieren tegen de Romeinen.

Zuid-Holland is een provincie van Nederland.

Te Scheveningen bij Den-Haag ziet men de Noord-Zee.

Michiel Adriaanszoon De Ruiter is de grootste zeeheld van Nederland.

Pieter Adriaanszoon Van der Werf was de onverschrokken burgemeester van Leiden.

AMSTERDAMSCH E FLIKJES TE KOOP.

UTRECHTSCH E THEERANDJES TE KOOP.

HAAGSCH E HOPJES TE KOOP.

ROTTERDAMMER PEPPERKOEK TE KOOP.

GRONINGER SUCCADE-KOEK TE KOOP.

GOUDSCH E SPRITSEN TE KOOP.

DELFTSCH E JAAPMAATJES TE KOOP.

SCHIEDAMMER JENEVER TE KOOP.

EEN BENEDENHUIS TE HUUR.

BOVENWONINGEN TE HUUR.

PIANO'S TE KOOP OF TE HUUR.

PAARDEN EN RIJTUIGEN TE HUUR OF TE KOOP.

Uitgaven van A. W. SIJTHOFF, te Leiden.

J. J. A. Gouverneur, De Geschiedenis van de vijf Biggetjes, met 13 gekl. plaatjes	f 0,40
J. J. A. Gouverneur, Duijs en Datjes, met 13 gekl. plaatjes	0,40
J. J. A. Gouverneur, Leven en Bedrijf van Dantöl Dom, met gekl. plaatjes	0,40
J. J. A. Gouverneur, Zestig Tafereeltjes, met 12 gekl. plaatjes	0,40
J. J. A. Gouverneur, Avonturen en ontmoetingen van den kleinen Hans, met 12 gekl. pl.	0,40
J. J. A. Gouverneur, Historie van het Huis van Adriaan, met 12 gekl. plaatjes	0,40
J. J. A. Gouverneur, Kinderrimples	0,30
J. J. A. Gouverneur, Hoodkapje	0,05
J. J. A. Gouverneur, Klein Dalmje	0,05
J. J. A. Gouverneur, Asschepoester	0,05
J. J. A. Gouverneur, Uilenspiegel	0,05
J. J. A. Gouverneur, De Gelaarnde Kat	0,05
J. J. A. Gouverneur, De Twee Zusters en de Toovergodin	0,05
J. J. A. Gouverneur, Moudar Does en hare Kindertjes	0,05
J. J. A. Gouverneur, Twee Vriendinnetjes	0,05
J. J. A. Gouverneur, Kinderleven	0,05
J. J. A. Gouverneur, Onze Huisdieren	0,05
J. J. A. Gouverneur, Ambachten	0,05
J. J. A. Gouverneur, Aan het Strand	0,05
J. J. A. Gouverneur, Spring in 't Veld. Nieuw Linnenboek	0,90
J. J. A. Gouverneur's, Onverslijthaar A.-B.-C. op linnen	0,90
J. J. A. Gouverneur's, Voor 't Jonge Volkje. Nieuw Linnenboek	0,90
Melati van Java, Kijkjes in onze Oost. Drie Indische Prentenboeken, elk met 6 gekl. platen in geill. omslag	0,90
Mijn eerste Prentenboek, met gekl. plaatjes	0,40
W. F. Oostveen, Baron Van Munchhausen, 4 ^e . Prentenboek, met 6 gekl. platen, in karton	1,25
W. F. Oostveen, Don Quichot, 4 ^e . Prentenboek, met 6 gekl. platen, in karton	1,25
W. F. Oostveen, Robinson Crusoe, 4 ^e . Prentenboek, met 6 gekl. platen, in karton	1,25
W. F. Oostveen, Het Vogelneestje	0,40
W. F. Oostveen, Een Kattenconcert	0,40
W. F. Oostveen, De historie van twee kleine Vogels	0,40
W. F. Oostveen, De jonge Eendjes	0,40
W. F. Oostveen, Uit het Kinderleven	0,19
W. F. Oostveen, Uit en t' Huis	0,19
W. F. Oostveen, Binnen en Buiten	0,19
W. F. Oostveen, Uit de Dierenwereld	0,19
W. F. Oostveen, Voor Jongens en Meisjes	0,19
W. F. Oostveen, Klein Mamaatsje	0,19
Prentenboek van Tante Fan, met 16 platen	1,25
Prentenboek van Tante Fan, in 2 stukken, elk met 8 platen, in geill. omslag	0,70
De Geschiedenis van den goeden Sultan	0,99
De Geschiedenis van den goeden Sultan	0,89
Het Geschenck van Grootmoeder	0,90
Papello en Anrons	0,90
De Geschiedenis van Juffrouw Minnet	0,80
De Kleine Reizigster	0,80

P. MOLENBROEK:

Lezen, Schrijven en Taal, Lees oefeningen, 1 ^o stukje..... f	0.20
" " " Lees oefeningen, 2 ^o stukje..... "	0.20
" " " Lees oefeningen, 3 ^o stukje..... "	0.25
" " " Lees oefeningen, 4 ^o stukje..... "	0.25
" " " Eerste leesboek over de Kennis der Natuur..... "	0.45
" " " Tweede leesboek over de Kennis der Natuur..... "	0.45
" " " Eerste leesboek over de Aardrijkskunde..... "	0.45
" " " Tweede leesboek over de Aardrijkskunde..... "	0.45
" " " Eerste leesboek over het Rekenen..... "	0.45
" " " Tweede leesboek over het Rekenen..... "	0.45
" " " Leesboek over de Vormleer..... "	0.45
" " " Spelling, Samenstelling, Afsleiding en Scheiding der Woorden, Scheiding der Zinsdeelen en zinnen "	0.45
" " " Ontleden, 1 ^o stukje..... "	0.45
" " " Ontleden, 2 ^o stukje..... "	0.45
" " " Verbuigen en Vervoegen, 1 ^o stukje..... "	0.45
" " " Verbuigen en Vervoegen, 2 ^o stukje..... "	0.45
" " " Handleiding voor den Onderwijzer, 1 ^o stukje..... "	0.75
" " " Handleiding voor den Onderwijzer, 2 ^o stukje..... "	0.65
" " " Handleiding voor den Onderwijzer, 3 ^o stukje..... "	0.85
" " " Handleiding voor den Onderwijzer, 4 ^o stukje..... "	1.10
Beginnelsen van de Kennis der Natuur, I, Eerste Stukje.....	0.45
" " " " " " " I, Tweede Stukje.....	0.30
" " " " " " " II, Eerste Stukje.....	0.45
" " " " " " " II, Tweede Stukje.....	0.45
" " " " " " " III, Eerste Stukje.....	0.80
" " " " " " " III, Tweede Stukje.....	0.80
J. P. HEYE, Kindergedichtjes, 9 ^e druk.....	0.15
C. H. M. VIERHOUT, De Geschiedenis van Nederland, Leesboek voor de Volksschool, 9 ^e druk.....	0.50